

redukcje kształcenia ogólnego na każdym poziomie zinstytucjonalizowanej edukacji. Niebezpieczeństwa tej redukcji w kontekście całożyciowego procesu rozwoju dobitnie wyraża zacytowana przez L. Witkowskiego, a przywołana na początku tej recenzji, myśl Zygmunta Mysłakowskiego.

*Lucyna Dziaczkowska
Instytut Pedagogiki KUL*

Magdalena PARZYSZEK, Bogusław MARZĘDA, *Małżeństwo i rodzina „wielką tajemnicą” „jednego ciała”*, Lublin: Wydawnictwo EPISTEME 2014, ss. 140.

Refleksja naukowa nad małżeństwem i rodziną podejmowana jest przez różne dyscypliny naukowe, zwłaszcza te z zakresu nauk społecznych. Bez wątpienia jest to refleksja niezwykle potrzebna, nie tylko ze względu na ciekawość naukową, ale również – a nieraz przede wszystkim – ze względu na dokonujące się zmiany społeczne. Niejednokrotnie wymuszają one poszukiwanie nowych kategorii opisujących zarówno związek małżeński, jak i wspólnotę rodzinną. One natomiast – w dalszej kolejności – mają ważne znaczenie dla podejmowania praktycznych rozwiązań w tym obszarze rzeczywistości.

W tym kontekście praca Magdaleny Parzyszek i Bogusława Marzędy *Małżeństwo i rodzina „wielką tajemnicą” „jednego ciała”* stanowi niewątpliwie ważny wkład w podejmowaną współcześnie debatę nad rodziną. Prezentowana książka stanowi przywołanie oraz ponowne opracowanie dorobku Jana Pawła II/Karola Wojtyły w odniesieniu do małżeństwa i rodziny. Jest to podejście selektywne. Autorzy wybrali najważniejsze zagadnienie z nauczania Papieża-Polaka, osią swojego opracowania czyli List do Rodzin z 1994 r. Powodem tej decyzji – jak sami przyznają we wstępie – jest dwudziestolecie wydania tego dokumentu. Treści, o których Jan Paweł II pisał dwadzieścia lat temu, zostały ukazane w kontekście innych ważnych jego dokumentów (jak np.: Jan Paweł II, *Mężczyzną i niewiastą stworzył ich*, t. I-IV, Lublin: RW KUL 2001 oraz Adhortacja apostolska *Familiaris consortio*, O zadaniach rodziny chrześcijańskiej w świecie z 20.11.1981 r.), a także dokumentów Stolicy Apostolskiej oraz współczesnych badaczy tego zjawiska.

Należy jeszcze wspomnieć, że prezentowana publikacja w sposób bardzo jednoznaczny opisuje małżeństwo i rodzinę z punktu widzenia filozoficzno-teologicznego personalizmu. Z tego też względu może stanowić ważne poszerzenie rozumienia tej problematyki dla nauk społecznych. Opierając się na koncepcji znaczenia nauk pomocniczych dla pedagogiki S. Kunowskiego, należy przypomnieć, że umiejscawia on zarówno filozofię, jak i teologię na najwyższym (ostatnim) poziomie wyjaśniania badanej rzeczywistości.

Książka składa się ze wstępu oraz trzech rozdziałów. Uzupełniona jest poza tym wykazem skrótów oraz usystematyzowaną problemowo bibliografią. Poszczególne rozdziały zostały zaprezentowane w bardzo logicznej i przemyślanej kolejności. Na początku bowiem można zapoznać się z zagadnieniem *Troski o integralne rozumienie małżeństwa i rodziny*, w którym Autorzy wyjaśniają podstawowe kategorie. Należą do nich: mężczyzną i niewiastą stworzył ich, genealogia osoby, dobro wspólne, bezinteresowny dar, odpowiedzialne rodzicielstwo. Bez przywołania i zrozumienia tych podstawowych zagadnień nie byłoby możliwe właściwe odczytanie całej pracy. Ten rozdział stanowi pewnego rodzaju ukazanie założeń teoretycznych potrzebnych do analizy podejmowanego zagadnienia.

Drugi rozdział dotyczy *Troski o rozwój członków rodziny*. Podejmowane są w nim takie zagadnienia, jak: afirmacja osoby oraz wychowanie. Tę część należy szczególnie polecić osobom zainteresowanym rozstrzygnięciami edukacyjnymi wynikającymi z wcześniej ukazanych założeń teoretycznych. Od razu jednak należy zaznaczyć, że nie jest to język popularno-naukowy i warto szukać poszerzenia przywołanych w tym rozdziale myśli we wskazanych źródłach.

Ostatni rozdział dotyczy zagrożeń, na jakie może być narażona współczesna rodzina. Tu również – konsekwentnie – zostało to ukazane z perspektywy troski (*Troska o rodzinę dotkniętą zagrożeniami*). Autorzy wskazują na cztery główne zagrożenia. Zaliczają do nich: egoizm, indywidualizm, wolną miłość oraz „użyteczne szczęście”. Aspekt troski jest ukazany chociażby przez to, że po przedstawieniu każdego zagrożenia Autorzy – na bazie nauczania Jana Pawła II – ukazują sposób uniknięcia tego zagrożenia lub też drogę wyjścia z niego. Takie rodzaje prezentacji tego zagadnienia nadaje mu wyjątkową wartość.

Pedagogika w ogóle, jak i poszczególne jej subdyscypliny (a w tym wypadku pedagogika rodziny), stawiając sobie pytania nie tylko o to, jak wychowywać, ale również o naturę rzeczywistości wychowawczej, od początku swej akademickiej obecności inspirowała się filozoficznymi i teologicznymi badaniami. Opisywana publikacja może również stanowić ważne źródło w tym poszukiwaniu.

Ks. Marek Jeziorański
Instytut Pedagogiki KUL